

STÅLSATTE MÆND

Helsingørs udnyttelse af sine havnearealer tegner til at blive en af landets bedste. Ensidig satsning på stedets kultur og historie giver den en klar identitet.

Karsten R.S. Ifversen,
arkitekturredaktør

Måske er det stålmanden, der allerede nu, inden havneomdannelsen er færdig, sætter det hele på plads. Ynglingen sidder der, helt ude på spidsen af sin pier, og nagler stedet. Skinnende, sørgmodigt og et par gange i timen blinkende suger han omgivelserne til sig i sin blanke hud. På en gang fuldstændig fremmed for og fuldstændig ét med stedet. Da jeg hopper forbi en gruppe turister, er jeg nær ved at falde i vandet blot for at kunne se skulpturen tæt på.

Jeg er vild med den!
På tidssvarende identitetsfølsom vis sætter Elmgreen og Dragseths kunstværk 'Han' fingeren på havnen som et sted, hvor manderoller er blevet udfoldet og opdigtet, til tider slidsomt, ofte magtfuldt og nogle gange krigerisk.

Den tvivlende Hamlet, patrioten Holger Danske og alle de mange værftsarbejdere, der i mere end 100 år satte deres præg på industribyen Helsingør. Alle disse maskuline roller, der enten er blevet affilieret med pragtfæstningen Kronborg eller er vokset frem af industriarbejdet i skibsværftet, spejles i denne uudgrundelige skulptur, der kondenserer havnens nuværende funktion som kulturhavn, et sted for refleksion.

Helsingør er heldig.

Ikke blot har man sine vægtige historier at slå på, man har også valgt at satse ensidigt på at gøre denne arv til havnens nye omdrejningspunkt i tre store anlæg: Kulturværftet, det kommende Søfartsmuseum og i Kronborgs genoprettede fæstningsanlæg.

Mere vand!

Landskabsarkitekten Jeppe Aagaard Andersen har frilagt Kronborgs fæstningsanlæg og skabt en nyfortolkning af von Scholtens ravelin, en stor, spids, græsklædt holm.

Det helt usædvanlige ved denne historieøvelse i forhold til mange andre byers havneomlægning er, at den har

udvidet havnebassinet. Der er kommet mere vand!

Byggepladsen omkring Søfartsmuseet forhindrer, at man endnu kan få en fuldt udfoldet helhedsoplevelse af Kulturhavnen. Der går et par år, før dette virkelig lovende byggeri tegnet af Bjarke Ingels Group åbner i en nedlagt tørdok.

Men Værftspladsen foran Kulturværftet kan man allerede få en god fornemmelse af. Den har et dybt indhak, der engang tjente som dok på skibsværftet, men som nu mest tjener til at pege på indgangen til koncertsalen og give besøgende mulighed for at komme ned til vandet.

Pladsens store ubrudte flade er belagt med chaussésten. Her er ikke overfyldt med aktiviteter, indtil videre foregår det meste inden i og lige foran Kulturværftet, hvor et par parasoller, cafeborde og en skraldespand er det eneste inventar, jeg møder. Men her er en del brugere på vej til og fra biblioteket. Og fladen vil ligesom den græsklædte ravelin foran Kronborg være oplagt at anvende til festival, cirkus, udendørs teater og lignende.

Lukket by

Helsingør Havn er et åbent rum, et tæppe, der er foldet ud for borgere og besøgende. Det er det væsentlige og nye i havnens historie, at alle nu er velkomne i havnen. Værftet var i sin tid en lukket by i byen, og Kronborg har ganske vist været museum i mange år, men gennem 500 år var det en fæstning, der tjente til at holde fjender ude og opkræve sundtold af alle skibe, der ønskede at passere uden at få en kanonkugle gennem skroget.

Det, der virkelig udmærker den nye havn i Helsingør, er, at den potentielt er blevet for alle. Her er i hvert fald redt op til en af landets stærkeste havneudnyttelser med Kronborg, Søfartsmuseet og Kulturværftet som stærke attraktioner og skulpturen 'Han' som den lille, store tilføjelse, der åbner hele herligheden for samtiden.

karsten.ifversen@pol.dk

Serie: Byudvikling Fra havn til by

Industrien har de seneste 30 år forladt de danske havne. Med en central beliggenhed i byerne er der rig mulighed for at udvikle havnearealerne. Vi ser på, hvordan nogle af Danmarks havne forandrer sig. Hvad rykker ind, når industrien rykker ud?

Et åbent, robust og ikonisk hus

Kulturværftet er fint komponeret som en lang række kig til havnebassinet og Kronborg.

Kulturværftet. Bibliotek og kulturhus. Allégade 2. Bygherre: Helsingør Kommune. Arkitekt: AART. Landskab: AART og Jeppe Aagaard Andersen. Ingeniør: Søren Jensen. Entreprenør: E. Pihl & Søn. Størrelse: 17.000 m².

Knap to år efter en forhastet indvielse står Kulturværftet og Værftspladsen endelig i den helhed, de var tænkt, i Helsingørs nye Kulturhavn.

Fra en indgang under den største udgraving leder huset sine besøgende ind i et varieret kulturbed af udstillingsrum, bibliotek på hele førstesalen, en cafe og en stor koncertsal i den fjerreste ende.

ARKITEKTONISK set er programmet løst som et sæt rammer lagt uden om skibsværftets eksisterende bygninger. Rammen beskytter de gamle murstensfacader og forbinder bygningerne på tværs i en ny fælles arkade.

Mødet mellem skærmens ekspressive trekantede formsprog og murstenshusenes mere nøgterne linjer giver en god dynamik, og rammernes metalliske edderkoppespind har en solid karakter, der forlener det med stedets tidligere sværindustri.

Deres varierede former giver konstant anledning til nye indramninger af kigget til Kronborg, som man har forstået er stedets visuelle og historiske hovedattraktion.

Mod sydøst er rammen tillige beklædt med perforerede plader, der skærmer mod direkte sollys. De giver en livlig overflade, når man ser dem tæt på. Men på afstand forsvinder hullerne, og så syner pladerne snavsede. Det er ikke altid sådan, at det, der fungerer godt tæt på, også virker på afstand.

DET VAR EN ung, uerfaren tegnestue fra Aarhus, AART, der vandt den åbne internationale konkurrence om Kulturværftet, men de har løst opgaven glimrende. Det virker som et åbent, robust og ikonisk hus. Det er lykkedes at skabe svimlende balkoner, grafisk udhængende trapper og krogede forløb i den ellers forholdsvis enkelt organiserede bygning.

Så karakterfuldt er det blevet, at det er rigtigt set at samle den kunstneriske udsmykning udenfor i ét værk, Elmgreen og Dragseths skulptur 'Han'.

KARSTEN R.S. IFVERSEN
karsten.ifversen@pol.dk

STÆVN OG SEJL. De ekspressive former er maritime. I midten koncertsalen, nederst et kig til Kronborg.

Foto: Jens Lindhe

